

Királyficsúr kalandos kalamajkái

(Mesés kritika egy meseregény-párosról)

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy tendencia a mesemondás terén, amely a mi világunk huszonegyedik századának elején a virágkorát élte. Ebben az időszakban az alkotók a posztmodern művészet tradíciójának bejáratott vértetéjét felöltve előszeretettel nyúltak a múlt kincseihez és kreatív módon új formába vagdoszták, csavargatták, gyúrták azokat. Gyerekkorunk meséi így újragondolt változatokban költöztek frissen kiadott könyvekbe. Élt ekkortájt (azaz mostanában él) egy felvidéki szerkesztő, író, költő, tehát egy igazi tollforgató, Z. Németh István, aki gondolt egyet, és a Grimm-mesék köpönyegéből egy feje tetejére állított Mesevilágot bújtatott elő, s megszületett Tutálibe Málibe, a királyficsúr. Ennek a furcsa hősnek a kalandjait összefoglaló két kötetről fogok a továbbiakban mesélni Nektek (a tegeződést mesemondói szerepem előjogának tekintem).

No, szóval az első kötet, az *Egy királyficsúr különös kalandjai* már 2017-ben napvilágot látott az Art Danubius Kiadó gondozásában. Azonban a kiadói gépezet kerekeinek akadozása miatt csupán tavaly (2020-ban) jelent meg a folytatás *A királyficsúr újabb kalandjai* címmel. Bár ezt a kötetet már az AB ART Kiadó adta ki, a két könyv szorosan összefügg. A második könyv ott veszi fel a történet fonálát, ahol az előző kötet az utolsó oldalán elengedte (kiemelném, hogy egy igazi cliffhangerrel tette ezt, ami kegyetlenség azokkal az olvasókkal szemben, akiknek nincs meg a folytatás). Bár van egy részletes összefoglaló az előzményekről a második kötet bevezetőjében, de aki összefoglalók helyett jobban szereti megélni a teljes olvasási élményt, annak ajánlatos az első résszel kezdenie.

Mindkét mű Vincze Nóra illusztrációit tartalmazza. Amilyen harsány színektől tobzódnak ezek a képek, könnyedén elvonhatnák a figyelmet a szövegről, de a kissé esetlen, elnagyolt, fokozottan absztrakcióba hajló alakokkal szépen kiegészítik a meseregény világát. Nem ad pontos, részletes képet a világról és a szereplőkről, amivel biztosítja a szabad szárnyalást az olvasói képzelet számára. Ezzel együtt azonban muszáj megjegyezni, hogy nem lett volna utolsó ötlet egy Mesevilág Térképpel megörvendeztetni a befogadókat. Olyan gyorsan pörögnek az eseményekkel együtt a helyszínek is, hogy növelhette volna az élvezhetőséget, ha vizuálisan is követhetjük a hősök és antihősök utazásait.

Alapjában véve királyficsúrunk kalandjai egy (egyelőre) kétkötetes meseregény sorozatba rendeződtek, de beillene humorral átítatott küldetéses fantasynek is,

annyi benne a fordulat! A főhős egyik kalamajkából a másikba csöppen, miközben a narratíva fő formálói az elvégzendő feladat generálta kalandok. Az alapcél megmenteni a Mesevilágot. Ezt a csodákkal teli helyet ugyanis a káosz fenyegeti, mert a Nagy Mesemondó, Grimmanó varázspálcája, azaz a varázstolla eltörött, s így összekeveredtek a máskor jól elhatárolódó mesék. A mesék világa „úgy összekeveredett, hogy a napra lehet nézni, ám ott is a hold ragyog”.

Kiknek való ez a könyv? Kik az ideális mintaolvasói? Bár korrekt kis történetet tár azok elé is, akik nem ismerik a Grimm testvérek mesefeldolgozásait, mégis úgy gondolom, akkor érdemes a fiatal olvasók kezébe adni, ha már van bizonyos alaptudásuk a mesékről. Megállapíthatjuk, meseregény lévén primér olvasóközönsége a gyerekek, de szerencsére az ügyeletes estimese-felelős felolvasók (értsd felnőtt befogadók) számára is szórakoztató élményt nyújthat. Amellett, hogy a történet fordulatai megmosolyogtatóak, sőt néha „Ilyen nincs!”-jellegű meglepetést okozhatnak, a szöveg nem mellőzi a cinkos kikacsintásokat. Számol a felnőtt gondokba befásult olvasókkal is a lapok felett.

A kötetekben ábrázolt világ érdekes hibrid. Vegyíti a hagyományos szemléletet az újragondolt elemekkel. Hatalmi rendszere tekintetében a mesékre jellemzően királyságokat vonultat fel, de Grimmanó egyfajta meseszövési diktatórikus erőt képez mindenek felett. Emellett említésre kerül a hadihattyúk katonai szervezete, de hogy nekik ki parancsol, arra nem derül fény. A pénznek sem egységei. Legtöbbször aranyat és egyéb kincseket emlegetnek, ugyanakkor meseuró és aranyfillérek is helyet kapnak a Mesevilágban.

Elgondoktató, hogy ha helytálló a gyakran ismételt szófordulat: „egy életem, egy életbiztosításom”, akkor vajon kik állnak a biztosítótársaságok élén? Vajon kötelező vagy önkéntes alapú-e a szociális biztosítás a mesék birodalmában? (A második kötetben ugyanis akad egy olyan karakter is, a Drótszakállú Hercög névtelen inasa, aki nyugdíjba vonulásra készül.)

Az izgalmas kettősséget, a hagyomány és az újragondolás közti lavírozást jól mutatja a karakterek alapjellege is. Az első kötet megtartotta azt a tradicionális szemléletet, hogy a királyfi teljesíti a feladatokat, ő a fő megmentő. Még meg is fogalmazza hősünk, hogy a királyficsúrokat három dolog érdekli: lányszöktetés, lányszabadítás meg a többi izgalmas kaland. A második kötet egyes fejezeteiben azonban Hóköményke, a női főszereplő elkezd unni, hogy folyton elrabolják. Kezébe veszi hát a gyeplőt, és a történet egy adott pontján Alfagyula vagy épp Rippi, a rímparipa hátán a királyficsúr megmentésére indul.

Az itt bemutatott kötetek izgalmas filozófiai fejtörő elé is állítják érettebb olvasókat (vagy épp azokat, akiknek túl sok szabadidejük van, hogy ilyesmiken való agyalásra is jusson belőle). A kötetek ugyanis felvetik a szabad akarat és a mesei lét ontológiai kérdéskörét. Kimondottan izgalmas és kissé zavarbaejtő, hogy a pozitív és negatív karakterek leginkább abban különböznek egymástól, milyen mértékben proaktívak saját, személyes céljaik elérése érdekében. A Kétfejű Böszörkény

azt akarja, hogy ne legyen az életében automatikusan minden sanyarú csupán azért, mert ő egy böszörkény, Sáríkan végre legalább egy olyan partnert szeretne, aki nem idegesíti, a geriffmadár tiszta, rendezett fészekre vágyik. A Drótszakállú Hercög lánya boldogságáért rosszakodik, míg a Kétütemű Lódarázs lázadását járműtársai rossz sora szüli. Ezek az antihősök (túlzás lenne gonoszokként aposztrofálni őket), hajlandóak szembemenni adottságaikkal és van miért (esetenként kiért) küzdeniük. Ezzel szemben (remélem, egyelőre) Tutálibe Málibe és Hóköményke tetteinek individuális motivációját nem ismerjük. Ha leválasztjuk róluk azokat a tetteket, amelyek reakciók valamilyen eseményre és azokat, amelyekbe Grimmanó noszogatta bele őket tollával, akkor mi marad? A pozitív főhősök megfelelési kényszer és megadott sémák béklyójában vergődnek. A könyvek nem adnak választ arra, hogy valójában, úgy igazából ők maguk mit szeretnének. Rajtuk keresztül inkább Grimmanó akarata és önkényes találgatása érvényesül.

A kötetek elgondolkodtató eleme maga a Mindenek Mesélője is. Annyi kérdést vet fel ez a furcsa lény, melyekre a gondolkodó olvasók igényei ellenére nincs válasz, hogy csak na! Hogy csupán párat említsek: Mi végre ír ez a manó (mit akar ő tulajdonképpen)? Ha teljhatalma van, akkor miért kínozza hőseit? Abba hagyhatná egyáltalán az alkotást, vagy annak lennének következményei? Létezhetnének a mesekarakterek, ha nem írna meséket Grimmanó az életükről? Ezekből az eszmefuttatásokból is kitűnik, hogy királyficsúr kalandjai nem hagyják unatkozni azokat az olvasókat sem, akik az elmélkedést, töprengést, agyfutamokat keresik a történet felszíne alatt.

Van egy dolog, amit ki kell emelnem, másképp cenzúrázni kellene a recenziómat, mert pont a lényeg maradna ki belőle. Van a királyficsúr kalandjait elregélő könyveknek egy elidegeníthetetlen és megfellebbezhetetlen szuperereje: a nyelvkezelése és az ebből táplálkozó humor. A fiatal olvasók a történet és a nyelv képlékenységből motivációt nyerhetnek arra, hogy igenis merjenek játszani ezekkel, mert jó móka. A felnőtt olvasóknak meg ott a humor. Kell egyfajta hangulat hozzá, de jelenlévő és letagadhatatlan szövegszervező elemként része a köteteknek. Ahogy a *Gyűrűk Urában* a közelgő változás benne van a földben, vízben, levegőben, úgy a királyficsúr kalandjait elregélő kötetekben a nyelvi játékok és mókázások vannak mindenütt jelen. Benne van a nevekben (Hamispipőke, Drótszakállú Hercög, Sáríkan, Ráharapi, a fogorvos, Vadóc, a legszelídebb töpronc, stb.), a földrajzi helyekben (Feneketlen Tintatar-tó, vérszomjas gumikrokodilokkal teli Le folyó, Csirkelábon és Mutatóújjon Forgó Palota), a felvonultatott növényekben (Porchidea, Fintorox, Ganélia, Hókuszpálma) és állatfajokban (Hattyúnyakú madárfóka, mentolos cukorkát köpködő varánuszok). Ott van a bölcsességekben („Ha nincs eszed, ága sem lehet...”), a mesei formulák újragondolásában („Mi járatan vagy errefelé, ahova még a kígyó is csak gördeszkával merészkedik?” „Hozzám képest a templom egere is aranytalicskán tolja haza az ezüstbúzá!”) és válogatott jelenetekben. Hogy megőrizsem a spoiler-mentességet, az első kötet

lelegejéből hozok egy rövid, de annál tipikusabb példát. A kalandra indulás pillanatában Hamispipóke hirtelen arra utasítja Tutálibe Málibét, hogy hazudjon neki. A királyficsúr így is tesz, mire a lány így szól: „Én most ezt gyorsan elhiszem! Így ni, meg is van. Királyficsúr, te most lóvá tettél engem” – ezután egyszer csak lóvá változik. A *L'art pour l'art* Társulat által prezentált humor kedvelőinek kötelező!

Írásmódja mellett témáját tekintve is gazdag intertextuális és intermediális kapcsolatrendszerrel mozgó. Süsü hagyatéka a karakterek jellegében villan meg: minden karakter esendő, kicsit ügyetlen, együgyű, de ezzel együtt kedvelhető. Emellett az itt bemutatott meseregényben is akad egy egyfejű sárkány, a Hétnejtű Sárkán, akinek talán némi kompenzálás gyanánt egy feje mellé hét felesége van, akik folytonos kérésekkel pokollá teszik az életét.

A Mesevilág változatos flórája és faunája, valamint a fantázia fontosságának hangsúlyozása a *Végtelen történetet* idézi meg, bár Tutálibe Málibe birodalmában a fő jármű nem egy fehér kutyasárkány, hanem sokkal változatosabb a kínálat. Akad itt rímekben beszélő hiperparipa, harci hattyú, leányból lett ló stb.

Grimmanó smaragdzöld szeme és titokzatos jellege L. Frank Baum *Oz, a nagy varázsló* című világhírű meseregény-sorozatát, illetve annak újraértelmezéseit (*A bádogember* című 2007-es steampunk sorozat, Danielle Paige tetralógiája, a *Dorothynek meg kell halnia*) juttathatja eszünkbe, míg a Nagy Mesemondó könyvtárra hajazó otthona, a *The Pagemaster (Reszketetek, nem hagyom magam; 1994)* című filmet elevenítheti fel emlékeink közt.

A Grimm-mesék újraszövése a kevésbé ismert, de annál izgalmasabb amerikai filmsorozat, *A tizedik királysággal* teremt médiumokon átívelő kapcsolatot. A varázstoll és a történetmesélés világformáló ereje a Soman Chainani: *Jók és Rosszak Iskolája* című könyvsorozatában is fontos. És kinek ne ugorna be egy zöld szörnyeteg, ha újraértelmezett meseadaptációk kerülnek szóba? Érdekes, hogy királyficsúr világában az egyetlen zöld „szörny” egy hattyú, s az ő egyik jelenete képezi a legintenzívebb kapcsolatot Shrek világával. Hóköményke épp Alfagyula, a (zöld) harci hattyú hátán ül, amikor egy gonosz járművel, a Kétütemű Lódarázs-szal kell harcba bocsátkozniuk. A királylány fenyegetése a következőképp hangzik: „Másképp meg nálam van egy hadihattyú, és nem félek használni!”

Böszörkény megnevezése lehet egyszerű szójáték csupán, mint a „herceg” szó alakváltozata esetében, de gyanakodhatunk, hogy többretegű, mondhatni, boszorkányosabb ez a módosítás. Örkeny munkásságához való kapcsolatot fedezhetünk fel a nyomokban megjelenő abszurd elemekben. Az Üveghegy ebben a Mesevilágban használt, üres üvegekből áll, s hősünk azt a feladatot kapja, hogy az északi-sarki boltban váltsa be őket aranyfillérekre az eszkimókusok uralkodójánál, csukott ablakon való kihajtás stb. Ugyanakkor Böszörkény Gyula nevét is felidézheti bennünk a böszörkény szó. Ez az alkotó a magyar mitológia és mesevilág elemeit kavarta meg és fel Gergő-sorozatában.

A királyficsúr újabb kalandjai borítójának hátlapján az szerepelt, hogy a történet végén „minden kiderül és mindenki derül”, azonban az van, hogy tódít és lódít a fülszöveg. Igaz, a mese sok gubanca kibogozódott és karnyújtásnyira jutott a happy end is (senki ne várjon tragédiát), de a lezárás igencsak nyitottra sikeredett. Reménykedhetünk a folytatásban, de hogy az milyen lesz, milyen kalandokat és érdekességeket fog tartalmazni, azt már egy másik recenzióba tartozik.

Így volt, vége volt, remélem, hasznos könyvajánló volt!

(Z. Németh István: *Egy királyficsúr különös kalandjai*, Art Danubius, 2018;
A királyficsúr újabb kalandjai, AB ART Kiadó, 2020)

GYÜRKY KATALIN

Párhuzamos valóságok (Magdalena Parys: *A mágus*)

„A Stasi iratanyagát kezelő hivatal mintegy 6000 folyóméter aktát (20 millió oldalt) semmisített meg 2010-ben. Becslések szerint a vasfüggöny felszámolása előtt 4500 személy próbált a keleti blokkból Nyugatra menekülni a bolgár határon át. Nagyjából százan vesztették életüket” (9.) – ezekből a tényekből indult ki a lengyel származású, kamaszkora óta Németországban élő író, Magdalena Parys akkor, amikor megírta lebilincselő, a krimi minden műfaji kritériumának eleget tevő, ám valójában egy hamisítatlan kelet-közép-európai sorsdráma attribútumaival bíró *A mágus* című regényét.

Azt, hogy a menekültekkel kapcsolatos tények tényleg mennyire csak kiindulópontként szolgáltak a szerző fikciójához, az is mutatja, hogy a róluk szóló valós adatok mellé Parys azonnal „kreál” egy, a regény címéhez is ihletet adó „Mágus” fedőnevű akciót, amelynek célja a szocialista rendszer számára nemkívánatos személyek sajátos likvidálása: „A múlt században, a hetvenes évek vége felé előfordultak úgynevezett eltűnések. Tíz év alatt huszonhét kényelmetlen ellenzékit csábítottak bulgáriai nyaralásra Csehországból, Lengyelországból és Magyarországról. Mindig ugyanúgy folytatták le az akciót – a régi, jól bevált mintákat követték. A munkahelyén ajánlották a kellemetlen aktivistának vagy családtagjainak az akkoriban rendkívül népszerű bulgáriai nyaralásokat. Rendszerint tengerparti, valamivel ritkábban hegyi üdülőhelyekre utazhattak. Aztán, például útban az

Aranyhomok vagy Albena felé, esetleg Micsurinban közlekedési baleset történt, vízbe fulladtak, vagy eltűntek. (...) Minden helységben csak egyszer történhetett ilyen »baleset«. Ha voltak tanúk – az ilyen ritkán fordult elő –, likvidálták őket. Ezek az akciók a „Mágus” fedőnevet kapták az NDK-ban, Bulgáriában, Lengyelországban, Csehországban és Magyarországon, és a kor legjobban szervezett emberrablásai közé tartoztak” (114–115.).

Ennek az emberrablásnak esett áldozatául a Parys-regény „krimiszálát” generáló alak, a lengyel ellenzéki, a Szolidaritás mozgalom élenjárója, Piotr Boszewski, akivel épp egy ilyen bulgáriai „családi nyaralás” során végeztek a bolgár–görög határnál. Parys művében az ő rejtélyes – most már hivatalosan elvileg örökre titkosított – esete után kezd nyomozni a német barátja, Gerhard, aki történetesen Boszewski halála után feleségül vette annak özvegyét, Kryschtynát, és örökbe fogadta az akkor kamaszkorú lányát, Dagmarát. Majd a lengyel hölgyeket átköltöztette Németországba, és „németesítette” őket.

A titkosított és megsemmisített akták ellenére azonban Gerhard a barátja ügyében Szófiába egy, Boszewski holttestét ábrázoló fotóval érkezik nyomozni. Ezzel az iratmegsemmisítések ellenére mégis fennmaradt fotóval csöppenünk bele Parys regényében abba a zseniális módon koherensen és logikusan felépített, egymással párhuzamosan létező kétféle valóságba, amelyek egyikét az igazságot eltussolni igyekvő német hatalom képviseli, a másikat pedig az igazság kiderítésében érdekelt felek, valóban egymással párhuzamos módon.

Az iratanyagok bizonyos százaléka ugyanis – beleértve a „Mágus”-akciót érintő dokumentumok bizonyos mennyiségét is – ahhoz az igazság feltárásában érdekelt Burkhard Seidelhez kerülnek, akinek az ikerfiait 1980-ban szintén a bolgár határnál, a „szabadságba” menekülésük közben gyilkolták meg.

Így jön létre egy szisztematikus gyűjtőmunka eredményeképp az elvileg megsemmisített dokumentumok párhuzamos valóságaként az a Seidel-archívum, amelynek része a Boszewski holttestét ábrázoló fénykép is. Ezt a fényképet azonban nem maga Seidel nyújtja át a barátja ügyében nyomozó Gerharnak, hanem az a Frank Derbach, aki egyfajta hídszerepet tölt be a két, egymás mellett párhuzamosan futó valóság között. Mégpedig azáltal a sajátosan meghasonlott személyisége által, amellyel kapcsolatban a barátja, Gerhard is így fogalmaz: mintha „Franknak lennének más inkarnációi is” (23.). Frank ugyanis lehúzott húsz évet a Stasi iratanyagát kezelő hivatalban, majd részt vett az iratok megsemmisítésére irányuló nagyszabású 2010-es politikai akcióban is, csakhogy annak a bizonyos másik „inkarnációjának” egészen más állt az érdekében: az, hogy ellopja, s „folyassa át” a megsemmisítésre ítélt iratokat megőrzés céljából a Seidel-archívumba. A személyisége meghasonlott mivoltát jelző cselekedete mögött sajátos származása és neveltetése áll. A korán árvaságra jutott Frank gyermekotthonban nevelkedve érdekes módon két „apát” is kap. Egyfelől az a Christian Schlangenberger fogadja örökbe, aki a rendszerváltás utáni politikai elithez tartozva, az iratmegsemmisíté-

sek elsőszámú érdekeltjeként, „Mágusaként” hetvenkilenc árva személlyel tölti fel a hivatalát, akikről úgy véli, hogy végig hálások lesznek neki, mint a gyermekotthonból őket kiemelő „apjuknak”, és hálájuk jeléül kifogástalanul elvégzik ezt a rájuk bízott nagyszabású politikai akciót.¹

Frank azonban nemcsak Schlangenberghez tartozik, hanem, mivel Seidel (később Schlangenberger vezényletével meggyilkolt) ikerfiaival egy osztályba jár az általános iskolában, a Seidel-családhoz is, ahol a Seidel fivérek „szinte testvérként kezelték Frankot” (230.), és Seidel is úgy fogalmaz vele kapcsolatban, „mintha a fia lett volna” (397.).

Így Frank tulajdonképpen a Seidel ikrek haláláért áll bosszút Schlangenbergben, amikor az áldozatok dokumentumait (Boszewskiét is) egyfajta hídként átjuttatja az egyik valóságból a másikba.

A történet elején azonban épp ezt a „hidat” égetik fel. Mire Gerhard csomagban megkapja Boszewski fényképét, Frank Derbach már nem él, elteszik láb alól. A hírre Gerhard szervezete is halálos kimenetelű infarktussal reagál.

A Boszewski-ügyben önkényesen nyomozó Gerhard halála, valamint Derbach meggyilkolása után Seidel természetesen Schlangenbergerre gyanakszik. S rá gyanakszik a gyilkosságot feltárni szándékozó rendőrség is. Azonban joggal merül fel (immár az olvasóban is) a kérdés: Schlangenberger ugyan miért akart volna végezni az egyik „hűséges” fiával, akiről azért nem feltételezhette, hogy áruló, mert csak jóval Frank halála után kezdi valaki zsarolni a Seidel-archívumba átkerült dokumentumokkal, amelyek hetente, szisztematikusan kezdenek érkezni hozzá. Ezért (mit sem sejtve arról, hogy Seidel titokban megfigyeli), a másik kedvenc „árváját”, Ernestót állítja rá az ügyre.

Mindkét valóság megindítja tehát a maga nyomozását a Derbach-ügyben. Csakhogy a hídszerépet betöltő Frank meghasonlott identitása, a különféle inkarnációi mintha a síron túlról is hatnának a nyomozásban résztvevők személyiségére, mégpedig mindkét oldalon.

Ernesto, aki a maga részéről „Frank-szindrómában szenvedett” (130.), mert úgy vélte, hogy az „apjuk” többre tartja és jobban szereti Frankot, mint őt, most, a nyomozás során „testvérenek” azt az inkarnációját képviseli, amely egyfelől meg akar felelni az „apjának”, másfelől ki akarja játszani, túl akarja szárnyalni: az „apja” helyett, aki a politikában maga volt a Mágus és az Isten, ő akarja az Úristen szerepét betölteni. Ezért önálló döntéseket hoz a nyomozás során, s eléri, hogy „végre olyan forgatókönyv szerint zajlik az ügy, amelyet ő talált ki” (385–386.).

A másik valóság, és a másik nyomozótábor képviselői pedig egytől egyig Franknak egy másfajta meghasonlottságát vizik tovább, erősítik fel. Franknak ugyanis a német mivolta ellenére egy Lengyelországból származó idős özvegyasszony

¹ A regény minden egyes fejezete találó és kiváló motóval indul. A Schlangenberger képviselte valóságban résztvevők tevékenységét feltáró fejezet élén például Bulgakovnak ez *A Mester és Margarita* című regényéből vett sora áll: „Ha nincs dokumentum, akkor ember sincs” (465.).

volt a nevelőtanára a gyermekotthonban, akin keresztül a lengyel nyelv és kultúra is a személyisége integráns részévé vált. S érdekes módon – a szerzői következetességet és tudatosságot bizonyítandó – mindenki, aki Seidel oldalán kezd nyomozni Frank (és Gerhard) ügyében, a származását tekintve kettős identitással bír. Kezdve magával Seiddel, akinek „hasadt zsidó lelke még mindig nem tudta, hogy az ő hazája az apja hazája, Németország, vagy az anyjáié – Franciaország” (214.), folytatva Gerhard mostohalányával, aki mostohaapja révén a lengyel Dagmara Boszewskából Dagmara Bosch lett, s akit Németországban azóta is „keleti kurvának”, Lengyelországban pedig „fasiszta ribancnak” (170.) tartanak, vagy a nyomozásba bevont igazságügyi orvosszakértővel, Hermann Krenz-cel, azaz a '90-es évek elejéig azzal a Borisz Krancovval, aki „volgai német volt, Krasnojarszkból származott. A nagyanyjától és a nagynénjétől tanulta az ősök nyelvét ezen a vidéken, amelyet évszázadokon át elzártak a világtól. Mivel elszigetelték őket Németországtól, és erős orosz hatás alá kerültek, a Volga mentén élő németek saját kultúrát teremtettek” (61.), zárva a sort azzal a Kowalski felügyelővel, akinek németként lengyel vér is jócskán csörgedez az ereiben.²

Az echte német valóság, Schlangenberger és a Stasi örökösének valósága így a nyomozás révén is keresztezi egymást a vegyes identitásokkal teli másik, párhuzamos valósággal, amelynek alapja a Seidel-archívum, s amely nem(csak) német mivolta révén szeretné tisztán látni, hogy mi is történt a '70-es évek végén, a '80-as évek elején a nem(csak) német, hanem lengyel, bulgár, magyar, cseh stb. menekültekkel vagy eltűnt személyekkel.

Így Parys zseniálisan felépített regényében valójában a szereplők identitása, illetve kettős identitása révén a német, hivatalosként kezelt valóság ütközik a kelet-közép-európai nem hivatalos, alternatív valósággal.

Ám, hogy melyik valóság győzedelmeskedik, hogy hová fut ki a nyomozás, azt az olvasók érdeklődésének fenntartása érdekében nem csak én nem árulom el, hanem számos vonatkozásban a szerző sem. Mégpedig azért, mert *A mágus* az író nő ügynevezett „berlini trilógiájának” csak az első része. Reméljük, hogy a trilógia következő két kötetét is hamarosan olvashatjuk, s bízunk benne, hogy a fordulatos történet további részleteit is Pálfalvi Lajos kiváló, sodró lendületű magyarításában ismerhetjük meg.

(*Magdalena Parys: A mágus, L' Harmattan Kiadó, Budapest, 2020*).

² Magdalena Parys hősei nagy részének vegyes identitása nyilvánvalóan önéletrajzi ihletésű: a szerző mintha például Dagmara sorsában a saját kettős mivoltát, lengyel és német kötődését írná újra, amikor a Németországban egyébként sikeres és befutott újságíróként tevékenykedő hölgy kettős identitásából fakadó hányattatásait is látatja.